

# Takaisin etusivulle

## Opettajalle

*Mistä kiikastaa?* 4 -kirjassa on tehtäviä, jotka harjoittavat tavallisimmin oppilaille ongelmia tuottavia asioita. Tehtävät on järjestetty kirjaan ongelmien mukaan, ja ne ovat vaikeustasoltaan vaihtelevia. Osa tehtävistä on tarkoitettu tehtäviksi suullisesti ryhmässä. Toiset tehtävät taas ovat oppilaille monistettavia, kirjallisesti tehtäviä harjoituksia. Kirjan tehtäviä voidaan käyttää viidennellä ja kuudennella luokalla sekä yläkoulussa oppilaiden tason mukaan.

Kirjassa on erityisen paljon yhdyssanaharjoituksia ja ison alkukirjaimen harjoituksia. Nämä ovat tavallisimpia alakoulun yläluokkalaisille ongelmia aiheuttavia asioita. Vielä yläkoulussa on oppilaita, jotka eivät osaa jakaa sanaa oikein riviltä toiselle siirtyessään. Siksi tässäkin kirjassa on tavuttamisharjoituksia. Tavallista on myös, että oppilaan kirjoituksesta jää pois kirjaimia ja ä:n pisteitä ym. lisämerkkejä. Huolellista kirjoittamista, josta ei puutu lisämerkkejä ja kirjaimia voidaan harjoitella moniin muihin tarkoituksiin tehtyjen kirjoitustehtävien avulla.

Useissa tehtävissä on tekstiosuus, jota voidaan käyttää myös muita asioita harjoiteltaessa. Esimerkiksi monissa teksteissä on yhdyssanoja ja sanoja, joiden alussa on iso kirjain. Niitä voidaan siis käyttää varsinaisen harjoitusaiheen lisäksi myös näitä asioita harjoiteltaessa. Kirjan tehtävät on pyritty tekemään sellaisiksi, että oppilaat oppivat kirjoittamaan kieltä oikein. Kielioppiasiat tulevat näin vähitellen tutuiksi käytännön sovelluksina.

Joissakin tehtävissä oppilasta pyydetään hakemaan lehdistä erilaisia asioita ja liimaamaan tai kirjoittamaan niitä tehtäväpaperille. Ne sopivat erityisesti niille oppilaille, jotka tarvitsevat toiminnallisia työtapoja jaksakseen keskittyä tehtäviin. Joskus kannattaa myös antaa oppilaiden tehdä tehtäviä yhdessä pohtien pienissä ryhmissä. Näin heidän ajattelutaitonsa kehittyvät.

Tuula Merisuo • Rauli Storm

# Mistä kiikastaa? 4. kirja

Äidinkielen tehtäviä luokkaopetukseen, tukiopetukseen ja erityisopetukseen  
5.-6. luokille



Aakkosjärjestys .....	6
Sanan jakaminen riveille .....	10
Iso ja pieni alkukirjain .....	16
Yhdyssana .....	34
Adjektiivi .....	54
Verbi .....	64
Persoonapronomini .....	80
Numeraalit .....	90
Pilkku .....	94

3. Monet tyttöjen ja poikien nimet tarkoittavat myös jotain muuta. Lue alla olevat lauseet ja mieti, mitkä sanat ovat nimiä. Kirjoita lauseet uudelleen siten, että nimet alkavat isoilla alkukirjaimilla.

Huomenna annan annalle annan oman anna-lehden.

---

---

Oli onnin onni, että onnin isä löysi kaupasta onnille sopivat luistimet.

---

---

Kovalla tuulella tuulin enon rakentama tuulimylly pyörii vinhasti tuulin pihalla.

---

---

Viime jouluna pyryn perhe epäpässyt ajamaan kovan lumipyryn vuoksi autolla pyryn lumi-serkun luokse maalle.

---

---

Kesällä heiniä alustuttaa paikassa, jossa kasvaa heiniä, koska heinistä heinille tulee heiniäruha.

---

---

Naapurin aatolla ja lahjalla on nimipäivät kesällä. isovelji aatto juhlii jo ennen juhannusta, mutta pikkuinen lahja saa lahjat vasta elokuussa.

---

---

1. Mieti, mitkä tekstin sanoista ovat erisnimiä. Korjaa niihin iso alkukirjain. Kirjoita joko Davidista tai Victoriasta kertova kappale oikeassa muodossa viivoille.



## David ja Victoria Beckham

Englantilainen David Beckham on maailman tunnetuin jalkapalloilija. Hän on kuuluisa tarkoista vapaaotkuistaan ja keskityksistään. Hän on ollut Englannin maajoukkueen kapteeni. Hän on pelannut myös espanjalaisessa, italialaisessa ja amerikkalaisessa huippujoukkueessa. Kun David pelasi keväällä 2010 Italiassa, hän loukkasi jalkansa. Heti seuraavana päivänä hän lensi Milanosta Turkuun, jossa kuuluisa suomalainen koruri Sakari Orava korjasi akillesjänteessä olleen repeämän leikkauksella.

Bechamin vaimo Victoria on vähintään yhtä kuuluisa kuin miehensä. Hän tuli tunnetuksi laullessaan lauluyhtye Spice Girlsissä. Yhtye oli 1990-luvulla erittäin suosittu Englannin lisäksi joka puolella maailmaa. Yhtyeen levyjä on myyty yhteensä yli 70 miljoonaa kappaletta. Victoria oli Spice Girlsin tyylikkään ja muotimallin jäsen. Siksi häntä kutsuttiin nimellä Posh Spice. Hän on nykyään menestynyt muotisuunnittelija. Nyt Bechamin perhe asuu yhdysvalloissa. Heille syntyi heinäkuussa 2011 tyttövauva, joka sai nimekseen Harper. Perheessä oli jo ennestään kolme poikaa. Heidän nimensä ovat Brooklyn, Romeo ja Cruz.

4. Mieti, mihin sanoihin tulee iso alkukirjain. Korjaa ne tekstiin. Kirjoita tämän tai seuraavan sivun kappale oikeassa muodossa viivoille.



## Kunmallisia paikkoja

S  
sarjakuvataiteilija juba tuomola kertoi lehtihaastattelussa, että hän ei ole koskaan käynyt juban kaupungissa. se on etelä-sudanin pääkaupunki. karttakirjasta löytyy paljon muitakin hauskan nimisiä paikkoja. tivoli on pieni kaupunki italiassa aivan rooman lähellä. onkohan siellä aina yhtä hauskaa kuin tivolissa? turkin pääkaupunki ankara kuulostaa paljon ikävämmältä paikalta. pääisikö joskus käydä ihan salaa ruotsissa salan kaupungissa? minkälaiseen pulaan saattaa joutua, jos matkustaa kroatiassa olevaan pulan kaupunkiin? on muitakin paikkoja, joiden nimet eivät oikein houkuttele. lima on perun pääkaupunki ja azerbaidzanissa on joki, jonka nimi on kura. onkohan kuolan niemimaalla venäjällä paljon isoja, kuolaavia koiria?



1. Kirjoita alla olevat lauseet uudelleen niin, että niissä olevat verbit ovat imperfektissä.



Helsingin kauppatorilla liikkuu rosvoja.

Kun pahaa aavistamatta nuolaiset jäätelöäsi, se karkaa.

Röyhkeä lokki nappaa sen kädestäsi.

Ihmiset eivät enää voi herkutella rauhassa torilla.

Lokit huomaavat jo kaukaa kaikki herkkupalat.

2. Kirjoita seuraavat lauseet uudelleen niin, että verbit ovat perfektissä.

Helsingiläiset päättivät puolustautua.

Ensin torille palkattiin kaksi loppivahtia.

Sitten torin ylle vedettiin suuri verkko.

Sen alle ryöstäjät eivät päässeet.

3. Kirjoita lauseisiin oikeat persoonapronominit: minä, sinä, hän, me, te tai he.

\_\_\_\_\_ osti meidän vanhan automme.

\_\_\_\_\_ pelaamme tänään liikuntatunnilla pesäpalloa.

\_\_\_\_\_ olet hyvä pelaamaan.

\_\_\_\_\_ unohdin kirjastokorttini kotiin.

Tuletteko \_\_\_\_\_ mukaan jalkapallo-otteluun?

Missä \_\_\_\_\_ asuvat? Asutteko \_\_\_\_\_ lähellä heitä?

Kesällä \_\_\_\_\_ uin ja söin jäätelöä joka päivä.

Oletko \_\_\_\_\_ käynyt Linnanmäellä? \_\_\_\_\_ kävin siellä eilen.

\_\_\_\_\_ kävimme myös Korkeasaarella.

\_\_\_\_\_ kuulin, että \_\_\_\_\_ menette pian laivalla Ruotsiin.

\_\_\_\_\_ haluaisin olla laivan kapteeni. \_\_\_\_\_ pääsee kauas ulkomaille.



4. Merkitse sanoihin oikea loppuosa (omistusliite).

Minun uudessa kännykässä \_\_\_\_\_ on paljon hauskoja soittoääniä.

Olen valinnut kaikille minun kavereille \_\_\_\_\_ eri soittoäännet.

Löysin meidän tietokoneella \_\_\_\_\_ paljon tietoja jalkapalloseuroista.

Missä seurassa teidän suosikkipelaaja \_\_\_\_\_ pelaavat?

Minun sisko \_\_\_\_\_ etsi netistä ohjeita meidän gerbiili \_\_\_\_\_ hoitoon.

Hänen ystävällä \_\_\_\_\_ on hamsteri ja koira.

Heidän kotona \_\_\_\_\_ on aina ollut paljon eläimiä.

Onkoohan heidän koiralla \_\_\_\_\_ pentuja?

Meidän mummi \_\_\_\_\_ haluaisi koiran.

Hän sanoo, että hänen talo \_\_\_\_\_ on tyhjän tuntuinen ilman koiraa.

Onko teidän isoäidillä \_\_\_\_\_ jokin lemmikkieläin?

Onko sinun äiti \_\_\_\_\_ allerginen koirille?

1. Numeraalit ilmaisevat lukumäärää. Niistä voidaan tehdä myös järjestyslukuja, kuten ensimmäinen, neljäskymmenes jne. Lue teksti ja alleviivaa siitä numeraalit.



## Pietari Suuren majoituspaikka

Pietari Suuri oli kymmenen vuoden ikäinen, kun hänet kruunattiin vuonna 1682 tsaariksi. Aluksi hän hallitsi yhdessä vaimonsa Ivanan kanssa, mutta tämä kuoli vuonna 1696. Sen jälkeen Pietari oli suuren valtakunnan mahtava keisari kaksikymmentäyhdeksän vuotta. Tämä Venäjän ensimmäinen Pietari-niminen hallitsija oli hyvin erilainen hallitsija kuin hänen edeltäjänsä olivat olleet. Hän oli vahvarakenteinen, yli kaksisataaneljä senttimetriä pitkä mies. Hän ei myöskään pelännyt ruumallista työtä, vaan oli taitava laivapuoseppä ja kokenut meriupseeri.

Pietari perusti maan uudeksi pääkaupungiksi Pietarin. Siitä piti tulla aivan uudenlainen, eurooppalaistyylinen kaupunki. Hän kutsui Euroopasta luokseen parhaat insinöörit, laivarakentajat, käsityöläiset ja kauppiat uudistamaan maataan. Pietari itse vietti kaksi vuotta salanimellä Englannissa ja Hollannissa tutustuen sikäläiseen laivanrakennukseen. Hollannissa hän jopa pestautui tavalliseksi telakkatyöläiseksi. Kun Pietari tuli takaisin kotimaahansa, hän aloitti siellä laajan laivanrakennusteollisuuden. Lopulta keisarin laivastoon kuului neljäkymmentäyhdeksän suurta laivaa ja kahdeksansataa muuta alusta.

Kaupungin vanhin talo on Neva-joen rannalla oleva hirsimökki. Pietari Suuri asui siinä kolme vuotta. Hän halusi valvoa Pietarin kaupungin rakennustöitä. Ruotsalaiset puuseppät rakensivat vuonna 1703 hänelle kolmessa päivässä hirsitalon, joka on varsin vaatimaton tsaarin asunnoksi. Talo on vain kuudenkymmenen neliömetrin suuruinen, ja siinä on kolme huonetta. Vaikka Pietari oli määrännyt, että kaupunkiin piti rakentaa kaikki talot kivistä, hänellä itsellään ei sillä hetkellä ollut rahaa sellaisen rakentamiseen. Siksi hirsitalon seinät maalattiin näyttämään punaiselta tiileltä.



3. Etsi mainoksista sellaisten vaatteiden kuvia, joista pidät. Liimaa kuvat ruutuun ja kirjoita viivoille luettelo kuvissa olevista vaatteista.

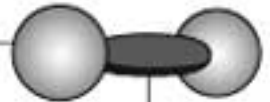
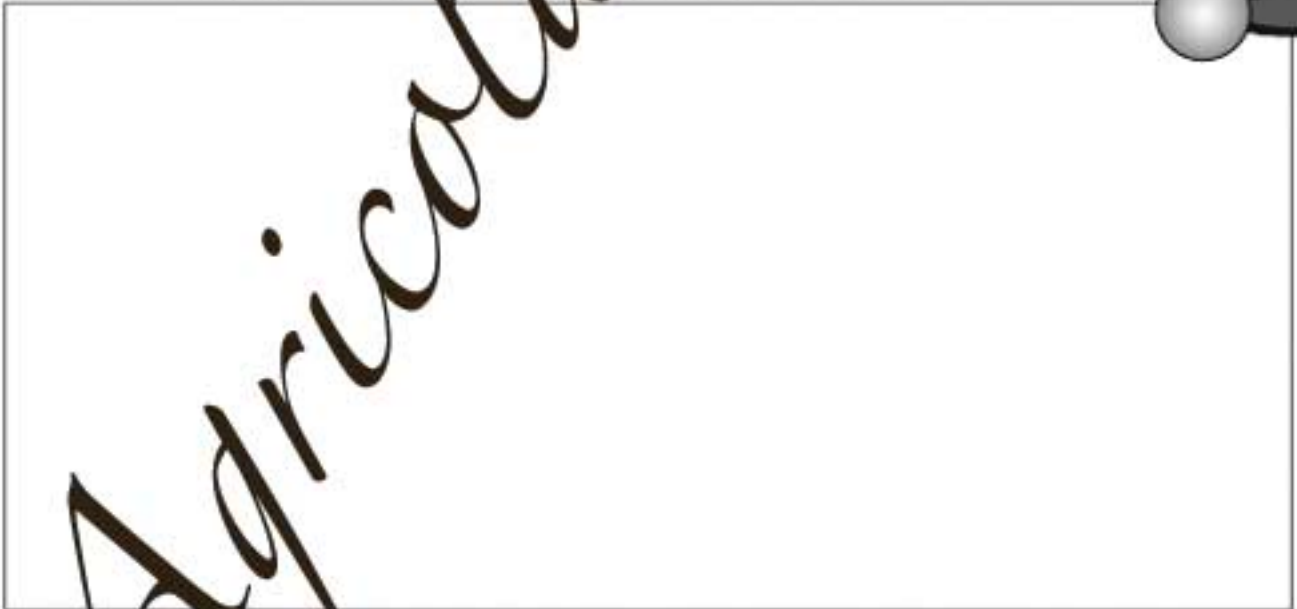


---

---

---

4. Etsi mainoksista sellaisten urheiluvälineiden kuvia, joista pidät. Liimaa kuvat ruutuun ja kirjoita viivoille luettelo kuvissa olevista urheiluvälineistä.



---

---

---

1. Lue teksti. Alleviivaa siitä kaikki nämä sanat: *joka, jota, jotka, koska* ja *kun*.  
Lisää kaikkien alleviivaamiesi sanojen eteen pilkku.



## Falkirkin laivahissi

Skotlannissa on lähellä Falkirkin kaupunkia laite joka on ainutlaatuinen maailmassa. Se on jättiläismäinen pyörivä laivahissi joka siirtää Forth and Clyde -kanavalla ja Union-kanavalla kulkevia laivoja kanavasta toiseen. Siirtyminen on ollut aiemmin vaikeaa koska Union-kanavassa vesi on 35 metriä korkeammalla kuin Forth and Clyde kanavassa. Aikaisemmin laivat joutuivat kulkemaan yhdenoista sulun läpi kun ne siirtyivät kanavasta toiseen. Laivat nousivat tai laskeutuivat sulkujen kautta, porras kerrallaan, toisen kanavan tasolle. Tämä oli hankalaa ja aikaa vievää. Noin 80 vuotta sitten sulkuportit purettiin koska kanavien käyttö oli enää vähäistä. Sen jälkeen käytettiin junia tai kuorma-autoja kun haluttiin kuljettaa tavaroita rannikolta toiselle.

Kanavia alettiin kunnostaa koska ihmiset ovat viime vuosina alkaneet uudelleen kunnostua veneilystä kanavilla. Skotlannin halki luotiin kanavareitti jota pitkin voi matkustaa laivalla tai veneellä maan länsirannikolta itärannikolle. Union-kanavan ja Forth and Clyde -kanavan välille haluttiin tehdä yhteys joka kuluttaisi mahdollisimman vähän energiaa. Näin syntyi Falkirkin laivahissi joka korvasi yksinään kaikki aiemmin käytetyt yksitoista sulkua.

